




## Complementair Leerplan Artistieke vorming 2<sup>de</sup> graad, **Maatschappij en Welzijn D/A** voor doelgroep verzorgende/kinderbegeleider



Dit is een inspiratiekader voor het uitwerken van leerlijnen en evaluatie binnen de vakgroep.


In het blauw vind je de linken naar **Maatschappij & Welzijn D/A**.


	Leerplandoel Artistieke vorming	Kennis, vaardigheden & inzicht (niet limitatief) Artistieke vorming	Het is de bedoeling dat leerlingen <b>vertrouwd zijn met verschillende expressievormen</b> om deze, naar gelang het profiel van diegene voor wie de <b>activiteit bedoeld is (doelgroep)</b> , te kunnen <b>afstemmen op die doelgroep met zijn interesses, mogelijkheden en behoeften.....</b>
<b>BESCHOUWEN</b>			<b>Ideeën voor verzorgende en kinderbegeleider</b>
<p><b>Kijken</b> <b>Luisteren</b> <b>LPD 3 Observeren</b></p> <p>De vakgroep kiest de artistieke vorm(en)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Beeld</li> <li>- Dans</li> <li>- Muziek</li> <li>- Audiovisuele Media</li> <li>- Woord/drama</li> </ul> <p>De vakgroep kiest de tools bij de artistieke vorm(en)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Bouwstenen</li> <li>- Materialen</li> <li>- Technieken</li> </ul> <p>P 20-24</p>	<p>Interesse uitdrukken voor kunst- en cultuuruitingen 1</p> <p>Interesse voor elkaars kunst- en cultuuruitingen tonen * 2</p> <p>Onderwerp en bedoeling op verschillende manieren waarnemen (<i>kijken/luisteren</i>) en interpreteren 3 (<i>analyseren</i>)</p> <p>Analyseren onderling beïnvloeden van onderwerp, bedoeling en vormgeving 4</p> <p>Verbinden onderwerp, bedoeling, vormgeving met tijd, ruimte, maatschappelijke domeinen 5 (Doorstroom, kan in D/A, A))</p>	<p>Kunstuitingen zoals <i>beeld, dans, muziek, audiovisuele media, woord/drama</i> Cultuuruitingen zoals <i>gewoonten, gebruiken, traditie, religie, symbolen, rituelen, ...</i></p> <p>★ Gelaagdheid</p> <p><i>Communicatiemiddel</i> <i>Onderwerp, bedoeling</i> <i>&lt; Kunstenaar, uitvoerder, luisteraar,...</i> <i>Tijds- en ruimt perspectief</i> <i>Kan vanuit verschillende artistieke vormen</i></p> <p>Onderwerp, bedoeling, <u>vormgeving</u> <b>Vormgeving = Bouwstenen + materialen + technieken</b> <b>Keuze p 20-24</b></p> <p><i>Vergelijkend luisteren/kijken</i> <i>Context zien</i> <i>Vaktaal</i> <i>Interageren artistieke stijlen</i> <i>Kan vanuit verschillende artistieke vormen</i></p> <p>★</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Waarden, normen en gewoontes</li> <li>- Het doorbreken ervan</li> </ul>	<p>Beluisteren/bekijken met aandacht voor</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eigen beleving 1</li> <li>- Indrukken 1</li> <li>- Beleving van anderen 2</li> <li>- Functie van woord, beeld, muziek, dans, film,... 3</li> <li>- Bouwstenen 4</li> <li>- Aspecten buiten de kunst 5</li> <li>- Ontwikkeling van visie 11, 12, 13</li> </ul> <p>Verschillende levensfasen verkennen via impressie 3 <a href="#">LPD 29-30-31-32-34-35</a> Ook belangrijk hierbij is link naar ontwikkelingsdomeinen (fysieke, cognitieve, sociale, emotionele, morele, taal)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- levensfasen: <ul style="list-style-type: none"> <li>baby</li> <li>kleuter</li> <li>kind</li> <li>jongere</li> <li>volwassene</li> <li>bejaarde</li> </ul> </li> <li>- Via: <ul style="list-style-type: none"> <li>Spel, tekening, beweging, dans, zang, beeld, muziek, tekst, filmfragment, bezoek, interview,...</li> </ul> </li> </ul> <p>Onderzoeken van de functie van muziek bij tafelen 3, 4, 5, 10, 11, 12 - <a href="#">LPD 36 Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloopfasen</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sfeerschepping</li> <li>- Damping gesprekken</li> <li>- Thuis, school, cafetaria, restaurant, frituur, refter, kamp</li> </ul>


		<p>Elementen van vormgeving, onderwerp of bedoeling in verband met tijd, ruimte of context</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Invloed van <ul style="list-style-type: none"> <li>o ruimte</li> <li>o tijdsgeest</li> <li>o gebruik van bouwstenen materialen en technieken vroeger en nu, hier en elders,...</li> <li>o Maatschappelijke domeinen = <i>cultureel, sociaal, economisch, politiek</i></li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bouwstenen in functie van sfeer, genres</li> </ul> <p>Een huislijke sfeer creëren via muziek in de leefruimtes 3,4, 5, 10, 11, 12</p> <p><a href="#">Link LPD 42 Passen ondersteunende vaardigheden toe in functie van doelgericht aanbieden van activiteiten en gevarieerde vrije tijd (inrichten van een sfeervolle en stimulerende leef- en (speel)omgeving</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dagindeling (ochtend, maaltijden, huishoudelijke taken, huiswerk, avond)</li> <li>- Locaties (woonkamer, keuken, jeugdkamer, badkamer, slaapkamer, terras,...)</li> <li>- Bouwstenen in functie van sfeer, stilte, muzikaal karakter, genres, muzak</li> </ul>
<b>REFLECTEREN</b>			
	<p>Uitdrukken hoe kunst hun gedachten, gevoelens en gedrag beïnvloedt 10</p> <p><a href="#">LPD 4 LLn reflecteren mbv reflectiemodel over een situatie en voer eigen handelen en het effect hiervan op anderen, met aandacht voor de samenhang tussen gedachten, gevoelens, intenties (willen) en gedrag</a></p>	<p>★ Invloed van</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tijd en ruimte</li> <li>- Persoonskenmerken</li> <li>- Maatschappelijke context</li> </ul> <p>Inzicht in</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- In de wereld staan</li> <li>- Hoe communiceren</li> <li>- Hoe vormgeven</li> <li>- Hoe en wat (des)appreciëren</li> <li>- Hoe verbinding opzoeken</li> <li>- Hoe beïnvloed worden</li> </ul> <p>Via</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Woorden</li> <li>- Symbolen, emoticons, kleurencodes, graadmeter,..</li> <li>- Artistieke vormen</li> <li>- ...</li> </ul> <p><a href="#">LPD2 LLn handelen belevingsgericht met aandacht voor authenticiteit en integriteit, welbevinden en betrokkenheid, diversiteit</a></p> <p><a href="#">LPD 37 Lichten toe hoe in een diverse samenleving persoonlijke identiteiten zich verhouden tot meerdere groepsidentiteiten</a></p>	<p>Communiceren 10 <a href="#">LPD 5 Hanteren communicatiekader in contact met leeftijdsgenoten en in contact met kinderen, volwassenen en ouderen</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eigen ervaring</li> <li>- Artistieke ervaring</li> <li>- Via: <ul style="list-style-type: none"> <li>Eigen woorden</li> <li>Aangereikte woordenlijst</li> <li>Media</li> <li>Expressievormen zoals woord, beeld, beweging, muziek, ...</li> </ul> </li> </ul> <p>Respect tonen voor de andere 2, 10, 12</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Positief kritisch ingesteld zijn</li> <li>- Respect voor ieders mening, smaak, artistieke uiting</li> <li>- Dialoog via gegeven criteria, eigen artistieke voorkeuren</li> </ul> <p><a href="#">LPD2 LLn handelen belevingsgericht met aandacht voor authenticiteit en integriteit, welbevinden en betrokkenheid, diversiteit</a></p> <p><a href="#">LPD6 LLn gaan op een positieve en opbouwende manier om met anderen met aandacht voor waarden en morele regels, hanteren van sociale en communicatieve vaardigheden, conflictsituaties</a></p>

De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.			
	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	
<b>CREËREN</b>			
<p><b>Kies p 3-4-5 je artistieke vorm(en)</b></p> <p>De cyclus: LPD10 Hanteren een methodische aanpak bij een opdracht: voorbereiden, plannen, uitvoeren, evalueren</p>	<p>Experimenteren met <i>muzikale</i> bouwstenen, materialen en technieken (F) 6</p> <p>Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7</p>	<p><b>Kies p 3-4-5 je artistieke vorm(en) materialen en technieken</b></p>	<p>LPD42: Lln passen ondersteunende (ped)agogische vaardigheden toe in functie van het doelgericht aanbieden van activiteiten en een gevarieerde vrije tijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vormen van (vrije)tijdsbesteding, van (vrij)spel en beweging en animatie</li> <li>- belang van expressie en creativiteit</li> <li>- omgaan met materialen</li> <li>- inrichten van een sfeervolle en stimulerende leef- en (speel)omgeving</li> </ul>
<p>Presenteren</p> 	<p>Presenteren hun artistiek werk (F) 8</p>	<p>Artistieke processen of resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Klas</li> <li>- School</li> <li>- Schoolomgeving</li> </ul> <p>Eigen of gezamenlijk artistiek proces</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fier</li> <li>- Goesting</li> <li>- Zelfvertrouwen</li> </ul> <p>Gesprek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ontmoeting</li> <li>- Inhoudelijk gesprek met anderen</li> <li>- Waardering</li> <li>- Positief-kritische (zelf)reflectie op proces en product</li> </ul>	<p>Presenteren</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- Voor de klas</li> <li>- Voor de doelgroep</li> </ul> <p>Met aandacht voor</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Enthousiasme</li> <li>- Houding</li> <li>- Stemgebruik</li> <li>- Stemvolume</li> <li>- Tempo</li> <li>- Ritme</li> <li>- Articulatie</li> <li>- Dynamiek</li> <li>- Mimiek</li> <li>- Overtuigingskracht</li> <li>- Artistieke afwerking</li> <li>- Doelgroep</li> <li>- Boeien van doelgroep</li> <li>- Communiceren met doelgroep</li> <li>- Ruimte</li> <li>- Gebruik (audiovisuele) materialen</li> <li>- Opstelling</li> <li>- Zich expressief durven uiten met geluiden, stem, instrumenten, woorden, materialen</li> <li>- Zelfvertrouwen ontwikkelen (grijpen van uitdagingen, fouten als leerkanalen zien, kunst als communicatie ervaren)</li> </ul> <p>LPD 2,5,6</p>
<p>Transformeren</p>	<p>Verschillende artistieke vormen in interactie (F) 9</p>	<p>Artistieke vormen: beeld, dans, muziek, audiovisuele media, woord/drama (keuze)</p>	<p>Klanklandschap maken vanuit 9</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Idee, emotie, herinnering, ervaring</li> <li>- Beeld</li> </ul>

		<p>In interactie gaan</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Transformeren</li> <li>- Combineren</li> <li>- Verbinden</li> <li>- Integreren</li> <li>- Co-creëren</li> <li>- Interdisciplinair (samen)werken</li> <li>- Associëren</li> <li>- ...</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Woord</li> <li>- Beweging</li> </ul> <p>Spelvormen zoeken bij een lied</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Woord/drama</li> <li>- Beeld</li> <li>- Dans</li> <li>- Beeld</li> <li>- Audiovisuele media</li> </ul>
<b>REFLECTEREN</b>			
	<p>Communiceren over hun eigen artistiek proces en product en dat van hun medeleerlingen 11 (F)</p> <p>LPD4: Reflecteren LPD 7 : feedback geven</p> <p>Vanuit hun creatieve ervaringen waardering voor vormgeving en inhoud van kunst uitdrukken 12</p>	<p>Reflecteren met diverse criteria over artistiek proces &amp; product</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Bouwstenen</b></li> <li>- <b>Materialen</b></li> <li>- <b>Technieken</b></li> <li>- <b>Gebruikte artistieke vormen</b></li> <li>- Koppeling vormgeving, onderwerp, bedoeling</li> <li>- Gebruikte presentatietechnieken</li> <li>- ...</li> </ul> <p>Reflecteren artistiek proces</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tijdens proces</li> <li>- Op het einde van het proces</li> </ul> <p>Waardering of (des)appreciatie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- &lt; emotionele</li> <li>- &lt; creatieve</li> <li>- &lt; cognitieve</li> <li>- &lt; Multiperspectiviteit</li> <li>- Gelaagdheid van kunst <ul style="list-style-type: none"> <li>o Expressieve laag</li> <li>o Vertellende laag</li> <li>o Esthetische laag</li> <li>o Technische laag</li> <li>o Verbindende laag</li> </ul> </li> </ul> <p>Reflecteren met diverse criteria</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Bouwstenen</b></li> <li>- <b>Materialen</b></li> <li>- <b>Technieken</b></li> <li>- Koppeling vormgeving, onderwerp, bedoeling</li> <li>- <b>Gebruikte artistieke vormen</b></li> </ul>	<p>Reflecteren via stappenplan <a href="#">LPD 7</a></p> <p>Reflecteren met aandacht op één aspect 11</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Een bouwsteen</li> <li>- Ademhaling</li> <li>- Houding</li> <li>- Tempo</li> <li>- Klankkleur</li> <li>- Creativiteit</li> <li>- ...</li> </ul> <p>Reflecteren op de eigen artistieke mogelijkheden en beperkingen 11</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ritme en tempo</li> <li>- Zang</li> <li>- Harmonisch aanvoelen</li> <li>- Toonovername en toon houden</li> <li>- Beweging op muziek</li> <li>- Muzikale creativiteit</li> </ul> <p>Interesse voor 12</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Jongere mens</li> <li>- Oudere mens</li> </ul> <p><a href="#">Hier kan je LPD 36 aan koppelen: In onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij de levensloopfasen.</a></p>

De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.			
Activiteiten	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	Ideeën voor verzorgenden/kinderbegeleiders
<b>CREËREN</b>			
<p><b>Muziek</b> p 22</p> <p><b>Keuze</b></p> <p>Vocaal musiceren Instrumentaal musiceren Muziek ontwerpen</p> 	<p>Experimenteren met <i>muzikale</i> bouwstenen, materialen en technieken (F) 6</p> <p>Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7</p> <p><b>Artistiek proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Experimenteren met muzikale bouwstenen</li> <li>- Affectieve doelen <ul style="list-style-type: none"> <li>o Doorzetten</li> <li>o Genieten</li> <li>o Durf tonen</li> <li>o Fierheid tonen</li> </ul> </li> </ul> <p><b>Artistiek werk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Resultaat van artistiek creatieproces en de vormgeving waarbij de kunstenaar zijn onderwerp en bedoeling uitdrukt.</li> </ul> <p><b>Verbeelding</b></p> <p>Met bekende elementen iets nieuws maken door gebruik te maken van</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- muzikale materialen,</li> <li>- muzikale bouwstenen,</li> <li>- muzikale basistechnieken.</li> </ul> <p>Presenteren hun artistiek werk 8</p>	<p>★</p> <p>Divergent, convergent denken Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</p> <p><b>Technieken muziek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vocaal musiceren</li> <li>- Instrumentaal musiceren</li> <li>- Muziek ontwerpen</li> <li>- Muziek transformeren naar andere kunstvorm en omgekeerd</li> </ul> <p><b>Materialen muziek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Stem, lichaam</li> <li>- Akoestische en digitale instrumenten</li> <li>- Ritmische muziekinstrumenten</li> <li>- Melodische muziekinstrumenten</li> <li>- Harmonische muziekinstrumenten</li> <li>- Partituren, audiovisueel materiaal</li> </ul> <p><b>Bouwstenen muziek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ritme/Toonduur</li> <li>- Melodie/Toonhoogte</li> <li>- Klanksterkte/Dynamiek</li> <li>- Klankkleur/Timbre</li> <li>- Samenklank/Harmonie</li> <li>- Tempo/Snelheid</li> <li>- Vorm/Structuur/Textuur</li> </ul>	<p>Gevarieerd repertoire 6, 7, 8 <b>LPD 36: Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloofasen</b></p> <p>Voor kinderen van 0 tot 2,5 jaar Voor kinderen van 2,5 tot 10 jaar Voor jongeren Voor volwassenen Liederen, begeleidingen, klanklandschappen</p> <p>Muzikale coaching 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tempo aangeven</li> <li>- Tempo houden</li> <li>- Bewegen op muziek</li> <li>- Muziek grafisch weergeven</li> <li>- Begintoon overnemen</li> <li>- Toonvast zingen</li> <li>- Startsein geven</li> <li>- Stopsein geven</li> <li>- Dynamiek aangeven</li> </ul> <p>Samenwerken aan een (muzikale) opdracht 6,7,8 <b>LPD 9: De lln werken bij een opdracht samen in team</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durft zich uit in groep (mimiek, lichaamstaal, uitvoering, experiment, ik-boodschap)</li> <li>- Partiticeert in groep ( positieve ingesteldheid, aandacht voor bouwstenen, afstemming eigen expressie op de groep, zin voor afwerking)</li> </ul> <p>Communiceren via actief musiceren 6, 7, 8 <b>LPD 5-6</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Emotie, idee, herinnering, ervaring</li> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- In groep</li> </ul> <p>Vocaal en instrumentaal musiceren 6, 7, 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Liederen, spreekteksten, canons, zingen doorheen de dag</li> <li>- Spelen met een lied</li> <li>- Doelied</li> <li>- Gehoorspelletjes</li> <li>- Eenvoudig akkoordenschema (begeleiden lied)</li> <li>- Bodypercussie</li> <li>- Musiceren met zelfontworpen instrumenten of voorwerpen</li> <li>- Instrumentaal musiceren</li> </ul> <p>Ontwerpen (voor doelgroepen) 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Imitatie en herhaling</li> <li>- &lt; bouwstenen</li> <li>- Improviseren vanuit tegenstellingen</li> <li>- Ijsbrekers, expressie-oefeningen, concentratie- en focusoefeningen</li> </ul>

De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.			
Activiteiten	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	Ideeën voor verzorgenden/kinderbegeleiders
<p><b>DANS</b> p 21</p> <p><b>Keuze</b></p> <p>Creatieve dans            Dans ontwerpen            Gestructureerde dans</p> 	<p>Experimenteren met bouwstenen <i>dans</i>, materialen en technieken (F) 6</p> <p>Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7</p> <p><b>Artistiek proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Experimenteren met bouwstenen <i>dans</i></li> <li>- Affectieve doelen               <ul style="list-style-type: none"> <li>o Doorzetten</li> <li>o Genieten</li> <li>o Durf tonen</li> <li>o Fierheid tonen</li> </ul> </li> </ul> <p><b>Artistiek werk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Resultaat van artistiek creatieproces en de vormgeving waarbij de kunstenaar zijn onderwerp en bedoeling uitdrukt.</li> </ul> <p><b>Verbeelding</b></p> <p>Met bekende elementen iets nieuws maken door gebruik te maken van</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Materialen <i>dans</i>,</li> <li>- Bouwstenen <i>dans</i>,</li> <li>- Basistechnieken <i>dans</i>.</li> </ul> <p>Presenteren hun artistiek werk 8</p>	<p>★</p> <p>Divergent, convergent denken            Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</p> <p><b>Technieken <i>dans</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vertrekpunt van beweging</li> <li>- Lichaamscoördinatie en -besef</li> <li>- Cuing</li> <li>- Creatieve dans</li> <li>- Dans ontwerpen</li> <li>- Gestructureerde dans</li> </ul> <p><b>Materialen <i>dans</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Lichaam</li> <li>- Choreografie attributen, muziek, kledij, decor, omkadering, audiovisuele materialen</li> </ul> <p><b>Bouwstenen <i>dans</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Lichaamsbesef</li> <li>- Lichaamshouding</li> <li>- Beweging</li> <li>- Ruimte</li> <li>- Tijd</li> <li>- Kracht</li> <li>- Compositie of structuur</li> </ul>	<p>Gevarieerd repertoire 6, 7, 8 LPD 36: Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloofasen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Voor kinderen van 0 tot 2,5 jaar</li> <li>Voor kinderen van 2,5 tot 10 jaar</li> <li>Voor jongeren</li> <li>Voor volwassenen</li> </ul> <p>Dans coaching 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuing</li> <li>- Lichaamshouding</li> <li>- Startsein geven</li> <li>- Stopsein geven</li> <li>- Ruimte afbakenen</li> <li>- Enthousiasme</li> </ul> <p>Samenwerken aan een artistieke opdracht 6,7,8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durft zich uiten in groep (mimiek, lichaamstaal, uitvoering, experiment, ik-boodschap)</li> <li>- Partitipeert in groep ( positieve ingesteldheid, aandacht voor bouwstenen, afstemming eigen expressie op de groep, zin voor afwerking)</li> </ul> <p>Dans 6, 7, 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sherborne</li> <li>- Snoezelen</li> <li>- Schrijfdans</li> <li>- Kleuterdans</li> <li>- Speelse opdrachten</li> <li>- Bewegen op muziek: gym, lichaamsexpressie, dansen/bewegingsreeks aanleren</li> <li>- Creatieve dans</li> <li>- Yoga- en relaxatieoefeningen</li> <li>- Rolstoeldansen</li> <li>- Luchtdirigeren</li> <li>- ...</li> </ul> <p>Communiceren via dans 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Emotie, idee, herinnering, ervaring</li> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- In groep</li> </ul> <p>Ontwerpen (voor doelgroepen) 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Imitatie en herhaling</li> <li>- &lt; bouwstenen</li> <li>- Improviseren vanuit tegenstellingen</li> <li>- Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</li> <li>- Ijsbrekers, expressie-oefeningen, concentratie- en focusoefeningen</li> </ul>


De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.			
Activiteiten	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	Ideeën voor verzorgenden/kinderbegeleiders
<p><b>WOORD/ DRAMA</b></p> <p><b>Keuze</b></p> <p>Poëzie Verhaal Dialogoog Verbale werkvormen Non-verbale werkvormen Verbale werkvormen Figurentheater</p> 	<p>Experimenteren met bouwstenen <i>woord/drama</i>, materialen en technieken (F) 6</p> <p>Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7</p> <p><b>Artistiek proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Experimenteren met bouwstenen <i>woord/drama</i></li> <li>- Affectieve doelen <ul style="list-style-type: none"> <li>o Doorzetten</li> <li>o Genieten</li> <li>o Durf tonen</li> <li>o Fierheid tonen</li> </ul> </li> </ul> <p>Artistiek werk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Resultaat van artistiek creatieproces en de vormgeving waarbij de kunstenaar zijn onderwerp en bedoeling uitdrukt.</li> </ul> <p>Verbeelding</p> <p>Met bekende elementen iets nieuws maken door gebruik te maken van</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Materialen <i>woord/drama</i></li> <li>- Bouwstenen <i>woord/drama</i></li> <li>- Basistechnieken <i>woord/drama</i>.</li> </ul> <p>Presenteren hun artistiek werk 8</p>	<p>★ Onderwerp, bedoeling, vormgeving: bouwstenen <i>woord/drama</i>, materialen, technieken</p> <p>Divergent, convergent denken Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</p> <p><b>Technieken <i>woord/drama</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Verdichting</li> <li>- Poëzie</li> <li>- Verhaal</li> <li>- Dialogoog</li> <li>- Technieken stem en lichaam</li> <li>- Verbale werkvormen</li> <li>- Non-verbale werkvormen</li> <li>- Spelen met materialen</li> <li>- Abstractie</li> </ul> <p><b>Materialen <i>woord/drama</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Woorden, stem, lichaam, figuren</li> <li>- Boeken, gedichten, voorwerpen, foto's, kledij, rekvisieten, decor, teksten, grime, licht</li> </ul> <p><b>Bouwstenen <i>woord/drama</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Taal</li> <li>- Lichaam</li> <li>- Samenspel</li> <li>- Structuur</li> <li>- Sfeer en stijl</li> <li>- Muzikaliteit</li> <li>- Rol</li> <li>- Ruimte</li> <li>- Tijd</li> <li>- Scene</li> <li>- Samenspel</li> </ul>	<p>Gevarieerd repertoire 6, 7, 8 <b>LPD 36: Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloofasen</b></p> <p>Voor kinderen van 0 tot 2,5 jaar Voor kinderen van 2,5 tot 10 jaar Voor jongeren Voor volwassenen</p> <p>Coaching woord/drama 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Articulatie</li> <li>- Lichaamshouding</li> <li>- Mimiek</li> <li>- Ondersteunende gebaren</li> <li>- Beweging</li> <li>- Samenspel</li> <li>- Sfeer: spanning, intonatie</li> <li>- Rol</li> <li>- Timing</li> <li>- Emotie</li> <li>- Oogcontact / contact maken</li> <li>- Gebruik attributen</li> </ul> <p>Samenwerken aan een artistieke opdracht 6,7,8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durft zich uiten in groep (mimiek, lichaamstaal, uitvoering, experiment, ik-boodschap)</li> <li>- Partitipeert in groep (positieve ingesteldheid, aandacht voor bouwstenen, afstemming eigen expressie op de groep, zin voor afwerking)</li> </ul> <p>Woord/drama 6, 7, 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vertellen</li> <li>- Verteltechnieken</li> <li>- Voorlezen</li> <li>- Taalexpressie</li> <li>- Poppenspel</li> <li>- Poëzie</li> <li>- Taalspelletjes</li> <li>- Dramamomentjes</li> </ul> <p>Communiceren via woord/drama 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Emotie, idee, herinnering, ervaring</li> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- In groep</li> </ul> <p>Ontwerpen (voor doelgroepen) 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Imitatie en herhaling</li> <li>- &lt; bouwstenen</li> <li>- Improviseren vanuit tegenstellingen</li> <li>- Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</li> <li>- Ijsbrekers, expressie-oefeningen, concentratie- en focusoefeningen</li> </ul>

De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.			
Activiteiten	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	Ideeën voor verzorgenden/kinderbegeleiders
<b>Audiovisuele media</b> <b>Keuze</b> Fotografie Video (film) Audio Combinatie van video, audio en foto	Experimenteren met bouwstenen <i>audiovisuele</i> , materialen en technieken (F) 6  Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7  <b>Artistiek proces</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Experimenteren met bouwstenen <i>audiovisuele media</i></li> <li>- Affectieve doelen               <ul style="list-style-type: none"> <li>o Doorzetten</li> <li>o Genieten</li> <li>o Durf tonen</li> <li>o Fierheid tonen</li> </ul> </li> </ul> <b>Artistiek werk</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Resultaat van artistiek creatieproces en de vormgeving waarbij de kunstenaar zijn onderwerp en bedoeling uitdrukt.</li> </ul> <b>Verbeelding</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Met bekende elementen iets nieuws maken door gebruik te maken van</li> <li>- Materialen <i>audiovisuele media</i></li> <li>- Bouwstenen <i>audiovisuele media</i></li> <li>- Basistechnieken <i>audiovisuele media</i></li> </ul> Presenteren hun artistiek werk 8	★  Divergent, convergent denken Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing  <b>Technieken <i>audiovisuele media</i></b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fotografie</li> <li>- Video (film)</li> <li>- Audio</li> <li>- Combinatie van video, audio en foto</li> </ul> <b>Materialen <i>audiovisuele media</i></b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Media-apparaten, montage software</li> <li>- Voorwerpen, licht, storyboard, geluidsbanken, geluidsmateriaal voor Foley</li> </ul> <b>Bouwstenen <i>audiovisuele media</i></b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Stilstaand beeld</li> <li>- Bewegend beeld</li> <li>- Kader</li> <li>- Beeldaspecten</li> <li>- Dialoog</li> <li>- Muziek</li> <li>- Achtergrondgeluid</li> <li>- Geluidseffecten</li> <li>- Vervorming</li> <li>- Montage</li> <li>- Structuur</li> </ul>	<b>Gearieerd aanbod 6, 7, 8 LPD 36: Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloopfasen</b> Voor kinderen van 0 tot 2,5 jaar Voor kinderen van 2,5 tot 10 jaar Voor jongeren Voor volwassenen Coaching audiovisuele media 7, 8 <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opname en gebruik media-apparaten in functie van de doelgroep</li> <li>- Digitale software (vertellen met powerpoint)</li> <li>- Digitale educatieve spelletjes</li> <li>- Filmmiddag organiseren</li> <li>- Foto's uit de oude doos</li> <li>- Filmpje, fotoboek maken</li> <li>- Oude grammofoon gebruiken</li> <li>- Vloggen</li> </ul> Samenwerken aan een artistieke opdracht 6,7,8 <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durft zich uiten in groep (experiment, ik-boodschap)</li> <li>- Participeert in groep (positieve ingesteldheid, aandacht voor bouwstenen, afstemming eigen expressie op de groep, zin voor afwerking)</li> </ul> Audiovisuele Media 6, 7, 8, 9 <ul style="list-style-type: none"> <li>- Foto</li> <li>- Video</li> <li>- Audio</li> <li>- Combinatie</li> <li>- Opnemen, bewerken, monteren in functie van/met de doelgroep</li> </ul> Communiceren via audiovisuele media 6, 7, 8 <ul style="list-style-type: none"> <li>- Emotie, idee, herinnering, ervaring</li> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- In groep</li> </ul> Ontwerpen (voor doelgroepen) 6, 7, 8 <ul style="list-style-type: none"> <li>- Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</li> <li>- &lt; bouwstenen, materialen en technieken</li> <li>- Rekening houden met motorische mogelijkheden doelgroep</li> </ul>





De vakgroep kiest de artistieke vorm(en), bouwstenen, materialen en technieken waarmee gecreëerd wordt.

Activiteiten	Leerplandoel	Vaardigheden, kennis & inzicht	Ideeën voor verzorgenden/kinderbegeleiders
<p><b>BEELD</b>  <b>Keuze</b>                      Droge technieken                      Natte technieken                      Grafische technieken                      Ruimtelijke technieken                      Werken met soepele materialen                      Digitale technieken                      Mixed media                      Performance</p> 	<p>Experimenteren met bouwstenen <i>beeld</i>, materialen en technieken (F) 6</p> <p>Creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding 7</p> <p><b>Artistiek proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Experimenteren met bouwstenen <i>beeld</i></li> <li>- Affectieve doelen                             <ul style="list-style-type: none"> <li>o Doorzetten</li> <li>o Genieten</li> <li>o Durf tonen</li> <li>o Fierheid tonen</li> </ul> </li> </ul> <p>Artistiek werk</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Resultaat van artistiek creatieproces en de vormgeving waarbij de kunstenaar zijn onderwerp en bedoeling uitdrukt.</li> </ul> <p>Verbeelding</p> <p>Met bekende elementen iets nieuws maken door gebruik te maken van</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Materialen <i>beeld</i></li> <li>- Bouwstenen <i>beeld</i></li> <li>- Basistechnieken <i>beeld</i></li> </ul> <p>Presenteren hun artistiek werk 8</p>	<p>★ Onderwerp, bedoeling, vormgeving: bouwstenen <i>beeld</i>, materialen, technieken</p> <p>Divergent, convergent denken                      Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</p> <p><b>Technieken <i>beeld</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Droge technieken</li> <li>- Natte technieken</li> <li>- Grafische technieken</li> <li>- Ruimtelijke technieken</li> <li>- Werken met soepele materialen</li> <li>- Digitale technieken</li> <li>- Mixed media</li> <li>- Performance</li> </ul> <p><b>Materialen <i>beeld</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Digitaal materiaal</li> <li>- Natuurlijke materialen</li> <li>- Papier en karton</li> <li>- Plastische materialen</li> <li>- Schildermaterialen</li> <li>- Soepele materialen</li> <li>- Tekenmaterialen</li> <li>- Verbindingsmaterialen</li> <li>- Waardevol kosteloos materiaal</li> </ul> <p><b>Bouwstenen <i>beeld</i></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Lijn</li> <li>- Kleur</li> <li>- Licht</li> <li>- Vorm</li> <li>- Compositie</li> <li>- Ruimte</li> <li>- Textuur</li> </ul>	<p>Gevarieerd aanbod 6, 7, 8 <b>LPD 36: Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloopfasen</b>                      Voor kinderen van 0 tot 2,5 jaar                      Voor kinderen van 2,5 tot 10 jaar                      Voor jongeren                      Voor volwassenen</p> <p>Coaching beeld 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ondersteunen van gebruik van materialen</li> <li>- Ondersteunen van gebruik van technieken</li> <li>- Ondersteunen motoriek</li> <li>- Onthaal kunstenaar</li> <li>- Gebruik beeldmateriaal</li> <li>- Gebruik ruimte</li> </ul> <p>Samenwerken aan een artistieke opdracht 6,7,8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durft zich uiten in groep (uitvoering, experiment, ik-boodschap)</li> <li>- Participeert in groep ( positieve ingesteldheid, aandacht voor bouwstenen, afstemming eigen expressie op de groep, zin voor afwerking)</li> </ul> <p>Beeld 6, 7, 8, 9</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tekenen</li> <li>- schilderen</li> <li>- stempel- en druktechnieken</li> <li>- werken met papier (vlak)</li> <li>- werken met klei / speeldeeg</li> <li>- werken met kosteloos materiaal</li> <li>- werken met textiel</li> <li>- groepswerk (tweedimensionaal / driedimensionaal)</li> <li>- papier-maché</li> <li>- mixed media</li> <li>- kunstproject</li> <li>- ...</li> </ul> <p>Communiceren via beeld 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Emotie, idee, herinnering, ervaring</li> <li>- In 1-1 relatie</li> <li>- In groep</li> </ul> <p>Ontwerpen (voor doelgroepen) 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- &lt; technieken en materialen</li> <li>- &lt; bouwstenen</li> <li>- Rekening houden met motorische mogelijkheden doelgroep</li> <li>- Herhaling, variatie, contrast, samenhang, verwachting, verrassing</li> </ul>

## Linken Maatschappij en welzijn - 2<sup>de</sup> graad D/A

**LPD42:** Lln passen ondersteunende (ped)agogische vaardigheden toe in functie van het doelgericht aanbieden van activiteiten en een gevarieerde vrije tijd:

- vormen van (vrije)tijdsbesteding, van (vrij)spel en beweging en animatie
- belang van expressie en creativiteit
- omgaan met materialen
- inrichten van een sfeervolle en stimulerende leef- en (speel)omgeving

Dit in combinatie met

**LPD 36:** Onderzoeken (ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloopfasen

En de doelen rond **levensloopfasen in combinatie met de ontwikkelingsdomeinen** (LPD 29-35)

**LPD 43:** Lln maken kennis met kinderen, volwassenen en settings in zorg en welzijn vanuit het ondersteunen van kleine (vrije tijds)activiteiten

En in combinatie met de **basiscompetenties:**

LPD1: holistische, emancipatorische, dynamische mensvisie

LPD2: belevingsgericht handelen

LPD3: observeren

LPD4: reflecteren

LPD5: communicatiekader hanteren

LPD6: op positieve manier omgaan met

LPD7: feedback geven

LPD8: hanteren strategieën om met groepsdruk, vooroordelen, machtsmisbruik en stereotypering om te gaan

LPD9: samenwerken

LPD10: methodisch werken

LPD11: hygiënisch werken

LPD12: veilig werken

LPD13: milieubewust werken

LPD 14: ergonomisch werken

LPD 15: zorg dragen voor eigen mentale welbevinden